

Telegraful Român

Organ național-bisericesc.

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marțea, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 2630/1919.

Ioan

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orăzii-Mari, Ienopolei și al Hălmeagului, precum și al părilor anexate din Bănatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutare noastră arhierescă!

«Aduceți Domnului mărire și cinste, aduceți Domnului mărire numelui Lui, închinați-vă Domnului în curtea cea sfântă a Lui».

Ps. 28 v. 2.

Iubiților creștini și fii sufletești!

Astăzi, când din darul și nemărginita îndurare a lui Dumnezeu ne-am învrednicit să ajungem iarăși acest mare praznic de pomenire a plinirii vremii, despre trimiterea și venirea pe pământ a Mântuitorului nostru Isus Hristos; astăzi, când ne-am învrednicit să ajungem și aceasta nouă zi de bucurie și mângâiere sufletească, de carea mulți dintre ai noștri n'au ajuns să aibă parte; astăzi, când din prilejul acestei sfinte sărbători împărătești mă pogor iarăși cu duhul meu între voi, cuvinesc să ne dăm seamă nainte de toate de datorința noastră de creștini și ca atari, să urmărim sfatului de mai sus al prorocului și împăratului David, deci să aducem Domnului mărire și cinste, să aducem Domnului mărire și mulțumită numelui lui, atât pentru marele dar al mântuirii, ce ni sa dat prin Isus Hristos, cât și pentru toate câte a făcut și face cu noi după blândețele sale, și de după înalta sa înțelepciune și dreptate necuprinsă de mintea omenească.

Când ne cugetăm la acestea mari daruri dumnezeiești, nu putem să nu ne dăm seamă și de starea de deosebită mângâiere și bucurie, în care ne-a aflat sfânta praznuire de astăzi, iar cugetându-ne la aceasta abia a-și afla cuvinte mai potrivite spre plinirea chemării și a datorinței noastre creștinești, decât cântarea îngerească: «Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, întru oameni bunăvoire»¹, adevărată cântare de laudă și mărire, la întonarea căreia păstorii din Vifleem se întreceau cu îngerii din ceriu la ivirea și vederea stelei prevestitoare a venirii darului cel mântuitor.

Sunt puține cuvintele acestei cântări îngerești, dar ori cât de puține sunt la număr, ele au farmecul și puterea de a

deștepta mintea și de a determina voința creștinului adevărat, ca să cunoască și să înțeleagă, că prin ele se vestește nu numai plinirea vremii despre venirea pe pământ a lui Mesia cel făgăduit de Dumnezeu și prorocit de proroci cu veacuri mai înainte, ci să înțeleagă și aceea, că a trecut umbra legii și a venit darul; să mai cunoască și să înțeleagă apoi, că deși strămoșii noștri au călcat porunca Ziditorului lor și astfel s'au făcut vrednici de judecată și osândă, totuși bunul Dumnezeu, întru nemărginita sa dragoste față de noi și de întreg neamul omenesc, n'a trimis în lume pe Fiul său ca să judece lumea, ci să se mântuească lumea prin El».¹

Acum dar, când cunoașteți cu toții scopul trimiterii și venirii pe pământ a Mântuitorului nostru Isus Hristos, cum ne-am putea face întru toate vrednici de marele dar al nemărginitei dragoste a lui Dumnezeu, dovedită față cu noi toți, decât să urmărim întru toate și părții a doua din sfatul prorocului și împăratului David, care ne zice: Închinați-vă Domnului în curtea cea sfântă a lui, deci aflându-ne tocmai în această curte, acest vecinic lăcaș al mării lui Dumnezeu, la acest izvor pururea curgător de lumină și viață creștinească, vă și zic vouă tuturor: bărbați și femei, bătrâni și tineri, avuți și săraci, cărturari și necărturari: «Veniți Iubiților de praznic, să ne închinăm împăratului nostru Dumnezeu, care este «dragostea noastră»».²

«Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos împăratul nostru Dumnezeu, care este «pacea noastră»».³

Veniți să ne închinăm și să cădem la însuși Hristos împăratul și Dumnezeuul nostru, care astăzi s'a născut din fecioara în peștere.

Iubiților creștini și fii sufletești!

Pražnuim de veacuri și din an în an acest mare praznic al întrupării Fiului lui Dumnezeu, l'am praznuit totdeauna și îl praznuim cu adevărat libov creștinesc în credința și convingerea, că prin aceasta întrupare s'a rupt păretele cel de mijloc al vrajbei, s'a împăcat cerul cu pământul și omul cu Dumnezeu creatorul, și susținătorul lumii văzute și nevăzute, sau după cum zice psalmistul: «Mila cu adevărul sau întâmpinat, dreptatea cu pacea sau sărutat».⁴

Da, praznuim de veacuri și din an în an acest mare dar al mântuirii ne-

mului omenesc din robia păcatului neascultării, dar deși recunoaștem că, ca și particulari și ca familii singuratice am avut și noi cei de astăzi, cum au avut din timp în timp și strămoșii, moșii și părinții noștri, zile de mulțămire, de bucurie și veselie trupească și sufletească, dar nu putem retăcea faptul de notorietate publică, că în tot trecutul nostru îndepărtat și apropiat, noi ca și neam românesc, n'am avut până acum zile de adevărată mulțumire obștească, zile de mărire națională cum au avut concetățenii noștri înrudiți prin limbă și credință cu fosta noastră stăpânire ungurească.

Și n'am avut, și n'am putut avea atari zile fericite nu numai pentru că în pornirile noastre spre cultură și bunăstare n'am avut parte de sprijinul acelei stăpâniri, cum a avut concetățenii pomeniți, dar mai fiind noi lipsiți de dreptul de a dispune înșine de soarta noastră, lipsiți fiind și de dreptul folosirii limbei noastre naționale, deci lipsiți și de libertatea cuvântului, noi am devenit un popor redus la datorințe fără drepturi.

Când ne cugetăm nu numai la acestea ci și la faptul că, pomenita stăpânire prin organele ei ne-a nesocotit și sărbătorile noastre bisericesti, iar în timpul din urmă a încercat să-și vâre imnul propriu în biserica noastră națională, — dupăcum îl impusese în școlile noastre confesionale, — este de înțeles amarul vieții noastre naționale sub asemenea regim, care se prefăcuse în făuritor de legi de estirpare, și teasc de apăsare și împilare a tot ce a fost român și românesc poreclindu-ne de străini pe acest pământ îngrășat cu sângele și oasele străbunilor noștri.

Deși și acestea, ca și toate alte nedreptăți, — ce ne-a făcut ocârmuirea țării din cursul veacurilor, — sunt tot atâtea rane deschise pe trupul neamului nostru românesc, rane, a căror dureri le-am simțit și le simțim cu toții, și a căror vindecare ni se părea că întârzie, iar întârzierea pune la grea probă răbdarea noastră, totuși ori cât de simțite au fost durerile acestor rane și de grea proba răbdării noastre, noi cei de acum încă n'am făcut ocârmuirii mașterei plăcerea și bucuria așteptată, de a ne arăta umiliți și slăbiți în dreptul nostru divin de a trăi, de a ne afirma și desvolta ca și națiune română, ci, urmând pildei înaintașilor noștri, vrednici de pomenire, din timpurile de răstăpânire, am plecat urechile noastre spre glasul de chemare a Dumnezeului puterilor, care prin rostul sfântului său evanghelist zice tuturor creștinilor: «Veniți la mine toți cei osteniți și însărcinați, și eu

¹ Ioan c. 3 v. 17.

² Ioan c. 4, v. 8.

³ Efesenii, c. 2, v. 14.

⁴ Ps. 84, v. 11.

¹ Luca c. 2, v. 14.

voiu odihni pre voi»¹ și am dat urmare și făgăduinței Dumnezeului dragostei, date prin prorocul său cu cuvintele: «In ce chip mângăie pre cineva mamă-sa, așa și eu voiu mângăia pre voi, și în Ierusalim (adeacă în biserică) vă ve-ți mângăia»².

Dând urmare acestei chemări și făgăduințe am răbdat toate cu blândeța dreptului Iov, am răbdat cu credința tare în garanța de biruință ce ni-o dă Dumnezeul îndurărilor prin cuvintele evanghelistului: «Intru răbdarea voastră ve-ți mântui sufletele voastre»³. Și îmbărbătați de toate acestea, am ridicat ochii inimii la cer și între multe altele, rugăciuni am înălțat cu umilință dar și cu osârdie și rugăciunea: «Doamne deșteaptă puterea Ta și vino, ca să ne mântuiești pre noi»⁴.

Și acum, când vedem rugăciunea noastră ascultată și dorința plinită, când adeacă ne vedem eliberați din cătușele seculare de tot ale stăpânirilor dușmane vieții naționale a neamului nostru; când deosebi am ajuns să vedem și să ne convingem tot mai mult despre adevărul cuvintelor sfetei Scripturi, că «Domnul celor mândri le stă împotriva, iar celor blânzi le dă dar»⁵, că «Domnul pogoară pe cei puternici de pe scaune și ridică pe cei smeriți»⁶, sau după cum zice Domnul prin rostul prorocului: «Intru stricăciune am tras pe cei trufași, perit-au unghiurile lor»⁷, ar urma să zicem neamurilor, cari ne-au asuprit în cursul veacurilor: «Înțelegeți neamuri și vă plecați, că cu noi este Dumnezeu, auziți până la marginea pământului, cei puternici plecați vă, că de vă ve-ți întări, iarăși ve-ți fi biruiți și orice sfat ve-ți sfătui, risipil-va Domnul, și cuvântul care-l ve-ți grăi, nu va rămânea întru voi, că cu noi este Dumnezeu»⁸.

Noi însă nu le zicem acestea, pentru că noi ca și creștini nu ne bucurăm nici de surparea tronurilor, nici de pogorârea celor puternici de pe scaune, ci ne bucurăm de aceea, că după multe veacuri de restriște și împilări am ajuns să ne vedem împlinită o tainică dorință a sufletului nostru, dorința de a ajunge, — precum am și ajuns, — sub oblăduirea sceptrului unui Rege de limba noastră, la Tronul căruia, să ne putem apropia cu picioare vesele, și căruia să-i putem descoperi tainele inimii noastre în limba noastră sonoră românească, și nu numai noi cei de dincoace de Carpați, ci și cei din Basarabia și Bucovina împreună cu frații din vechiul Regat, cari toți formăm astăzi România-Mare.

Au fost mari și îndelungate suferințele noastre de veacuri, dar mare este și răsplata, care, ca atare ne este nouă și trebuie să fie de învățătură și tuturor creștinilor, spre a se întări credința despre adevărul, că bunul Dumnezeu vede inimile și rărunchii tuturor, și ca atare nu lasă nici o faptă fără plată, iar dacă întru înțelepciunea sa necuprinsă de mintea omenească, nu grăbește, dar întru dreptatea sa dumnezească nici nu uită, și răsplătește fiește-căruia după faptele sale, astfel: că cu cât mai tare întârzie cu judecata, cu atât mai aspră este osânda și cu atât mai mare și mai primită este și răsplătirea.

Cunoscând acum, că toate câte ni s'au dat, ni s'a dat de sus, dela părintele lu-

minilor; cunoscând deosebi că mântuirea din păcatul strămoșesc ni s'a dat prin Isus Hristos, iar învierea și viața românească a neamului nostru ni s'a dat prin gloriosul nostru domnitor Ferdinand I. cu sprijinul vitejei sale armate, cuvine-se, ca în semn de mulțumită pentru toate, să ridicăm ochii minții și cugetul inimii noastre la Tronul dumnezeirii, și cu o gură și cu o inimă să zicem toți: «Pe Tine Te lăudăm, pe Tine bine Te cuvântăm, Ție ți mulțumim Doamne și ne rugăm Ție Dumnezeului nostru»¹.

Tot asemenea să ne întoarcem ochii minții și cugetul inimii spre palatul regal din București, capitala României-Mari și cu o gură și cu o inimă să zicem toți: Trăiască Maiestatea Sa gloriosul nostru Rege Ferdinand I.!

Trăiască Maiestatea Sa Regina noastră Maria!

Trăiască, crească și înflorească augusta casă domnitoare română!

Trăiască viteaza armată română!

Trăiască România-Mare!

Și acum în aceste zile de mari prefaceri, ce alt sfat v'aș putea da mai potrivit trebuințelor ce ni se impun prin schimbările cunoscute, decât să vă împliniți cu tot libovul vostru creștinesc, datorințele către Dumnezeu, către Rege și patrie, către voi înșivă, și către casele și familiile voastre.

Cugetați-vă la adevărul, că neamul nostru și patria noastră de acum, nici când n'a avut mai mare trebuință de generațiuni sănătoase trupestă și sufletește, decum are acum în urma jertfelor de viați, secerate de războiul cunoscut, cari jertfe nu se pot suplini decât prin plinirea poruncii date de ziditorul cu cuvintele: «creșteți și vă înmulțiți și moșteniți pământul»², deci prin viață familiară creștinească întru trezvie trupestă și sufletească.

Vă mai zic vouă: «Dați fiește căruia celece sunteți datori, celui cu dajde dajde, celui cu frica frică, celui cu cinstea cinste»³. «Dați chesarului ce este a chesarului și ce este a lui Dumnezeu lui Dumnezeu»⁴.

După cari toate rog pe Dumnezeu Tatăl îndurărilor, să binecuvinte casele și familiile voastre, pe tinerii și pe bătrânii voștri cu toate darurile folositoare vieții creștinești, să odihnească cu pace pe ai voștri cei mutați dintre voi și să vă învrednicească de zile cu pace și îndestulare trupestă și sufletească și cu sărbători vesele acum și în viitor Amin.

Arad, la sfintele sărbători ale Nașterii Domnului din anul 1919.

Al vostru tuturor

de binevoitor:

Ioan I. Papp,
Episcopul Aradului.

La încheierea anului.

Cu inima ridicată spre ceriu, cu rugăciune de mulțumită către Dumnezeul milei și al îndurărilor facem încheierea anului 1919.

A vărsat Dumnezeu mila sa spre noi, a auzit Dumnezeu rugăciunea noastră, și și-a întors fața spre noi.

Am văzut în anul acesta, care acuma se apropie de sfârșit lucruri mărețe, lu-

cruri de cari nici în vis nu am cutezat să ne atingem.

Ne-am văzut adunați la un loc toți românii de pe fața pământului.

Am salutat cu entuziasm, cu nemărginită dragoste și bucurie în mijlocul nostru pe domnitorul nostru și întreaga dinastie română.

Am salutat în mijlocul nostru armata română, și sub steagurile ei biruitoare am făcut intrarea triumfală în capitala Ungariei umilite până la pământ.

Din palatul regesc dela Buda, unde a domnit odinioară odrasla Huniadeștilor, a fâlfâit în aer spre Dunărea măreață falnicul nostru stindard.

S'au făcut alegeri libere în țară pentru parlamentul românesc.

Reprezentanții poporului românesc din patru unghiuri s'au întrunit în București spre a sigila și prin hotărârea parlamentului unirea tuturor românilor în un regat puternic.

Anul 1919 a fost mărturia acestor lucruri intrupate.

Ce vom răsplăti Domnului pentru toate câte a dat nouă.

Lucruri minunate au văzut ochii noștri în cursul anului 1919.

Popoarele din frumoasa noastră țară din Ardeal, conduse de spiritul timpului, au salutat cu însuflețire schimbările ce le-a adus duhul vremii, și au întins mâna frățescă spre împreună lucrare armonică.

Binecuvântat e Domnul, care ne-a învrednicit să ajungem asemenea zile mărețe.

Mitropolit Primat.

Trimitem salutările noastre ale preoției ortodoxe române din Ardeal noului mitropolit-primat al bisericii ortodoxe române din România-Mare.

Din mijlocul nostru a răsărit și însoțit de simpatia noastră a preoției române din Ardeal s'a înălțat la treapta, la cinstea, la demnitatea cea mai înaltă, ce o poate da biserica ortodoxă română unui ilustru fiu al său. Din poziția aceasta înaltă are să conducă destinele bisericii pentru a căreia soarte va răspunde și înaintea oamenilor și înaintea lui Dumnezeu.

Credeam, că pronia dumnezeiască l'a destinat pentru tronul de mitropolit în biserica noastră din Ardeal și părțile ungurene. Credeam, că toiagul de păstorire a turmei din Ardeal va fi pus în mâinile acestui păstor, următor al Marei Sașuna.

Pronia dumnezeiască altcum a voit, altcum a întocmit lucrurile.

Este chemat să dea splendoarea cuvenită scaunului de mitropolit-primat în biserica ortodoxă din România-Mare, în marea biserică ortodoxă a tuturor românilor.

Trimitem sentimentele noastre de simpatie, de bucurie și de mândrie noului mitropolit-primat.

Cuvintele noastre isvorăsc din inimă curată, și ne poate zice cu cuvintele din Evanghelie: «Iată Ardeleanul, în care vicleșug nu este».

A fost solemn, sărbătorească actul alegerii. L-a chemat la acest loc însemnat totalitatea corporilor legiuitoare. A fost sărbătorească introducerea instalarea festivă în scaunul de mitropolit-primat. Au fost festive, mișcătoare cuvintele regelui la întronizarea acestor principii ai bisericii.

La alt loc publicăm*) după ziarele din capitală ceremonia despre întronizarea mitropolitului primat, a mitropolitului din Cernăuți, și a episcopului dela Arad, căruia i s'a pregătit drumul spre scaunul de mitropolit în Sibiiu.

A fost primul jurământ de credință al prelaților români ortodoxi în mâinile domnitorului.

Trecutul bisericii noastre, bărbații iluștri din trecutul bisericii noastre, voevozi evlavioși, cucernici, iubitori de Dumnezeu, biserici și mânăstiri ridicate de acești cucernici voevozi, res-

*) În numărul proxim.

¹ Matei c. 11, v. 28.

Isaia c. 66, v. 13.

² Luca c. 21, v. 19.

³ Ps. 79, v. 3.

⁴ Iacob c. 4, v. 6.

⁵ Luca c. 1, v. 5.

⁶ Sofonie c. 3, v. 6.

⁷ Isaia c. 8, v. 9, 10.

¹ Cuvântarea sfințirii darurilor.

² Facere 1, v. 28.

³ Rom. c. 13, v. 7.

⁴ Matei c. 22, v. 21.

firate pe teritoriul Bucovinei, toate acestea au trecut pe dinaintea ochilor noștri, evocate prin graiul domnitorului. Nici un cuvânt, nici o alușiune, nici un dat istoric nepotrivit serbărilor, n'a fost amintit, n'a conturbat sfințenia momentului sărbătoresc.

Ni s'au evocat momente festive din trecutul bisericii noastre, și ni s'au zugrăvit perspective senine pentru viitor.

S'a declarat unirea bisericilor ortodoxe din România-Mare.

Se vor introduce în biserică acuma unită, una, ortodoxă, se vor introduce reformele, pe cari le reclamă binele bisericii.

La lucrările acestea e chemată biserică întreagă sub conducerea mitropolitului-primat.

Binecuvântarea Domnului plutește asupra acestor lucrări.

Cuvinte de urare

rostate de N. Iorga la instalarea
Mitropolitului Miron

Inalt Preasfințite,

Ca președinte al uneia din Adunările care au ales pe Inalt Preasfinția Ta ca Mitropolit Primat al României Unite, mă simt dator să adaog câteva cuvinte la cele care s'au rostit până acum.

Nu pentru întâia oară un Ardelean ocupă Scaun arhiepiscopal dincoace de munți. Imi aduc aminte de acel Teodosie din Veștem, în preajma Sibiului, care a fost Mitropolitul lui Constantin-Vodă Brâncoveanu, în vremea când viața laică și cea bisericăscă a Țării-Românești se împărțeau de aceeași strălucire. Iar un veac mai târziu, în apropierea anului 1800, Iacov Stamati, venind din acele părți ardelenne unde au trăit și părinții după trup al Inalt Preasfinției Tale, a adus Bisericii moldovenești și tot prinosul unei culturi superioare, la nivelul timpului său.

Aducându-mi aminte de aceste mari figuri pe care, ca istoric al Bisericii, trăit mulți ani la un loc cu aceia cari au fost pe vremuri, aveam și puțința și datoria să le amintesc, simt și ca președinte al Adunării deputaților datoria de a scoate din pomenirea lor ceea ce trebuie pentru a fixa caracterul alegerii Inalt Preasfinției Tale.

Am simțit nevoia de a ridica Biserica la treapta de civilizație a epocii noastre.

Am căutat pentru aceasta pe cineva care venia de peste munți, din acel mediu românesc unde învățătura nu e mijloc pentru a se satisface ambițiile, ci însăși atmosfera morală a unei culturi naționale, care a fost și mijlocul de luptă pentru atingerea unui ideal a cărui fericită realizare o trăim.

În rând cu acei cari reprezintă cultura profană trebuie să steie de acum înainte ierarhii noștri. Și ei vor sta astfel încă mai sus decât aceștia, fiindcă izvorul de unde vine știința lor e mai înalt și ei singuri pot astfel să aducă o vorbă de împăcare în mijlocul vieții tulburate și sfâșiate a societății noastre.

Biserica și-a pierdut multe din drepturile ei, fiindcă a părăsit atâtea din chemările care-i revin. Le-a trecut statului, dar acesta, dat fiind caracterul său, nu le poate îndeplini. Așteptăm de la Inalt Preasfinția Ta opera grea, dar mare a reîntregirii Bisericii noastre.

Pentru întregirea acestui scop îți urăm vreme lungă și împrejurări prielnice. Știm ce răspundere-ți punem pe umeri, dar nu putem vorbi de răspundere decât acelor cărora li-am dat toată încrederea noastră.

Intru mulți ani, Preasfințite!

AVIZ

Ceice doresc a lua parte la actul hirotonirii întru mitropolit a Ilustrității Sale Dr. Vasilie Suci, care va fi în Blaj la 14 Ianuarie n. 1920, sunt rugați a anunța, pe cale telefonică, telegrafică sau în scris curtea mitropolitană, până în 12 Ianuarie a. c.

Comitetul de încuarterare.

Ședințele Asociațiunii.

Pentru zilele de Sâmbătă 28 și Duminecă 29 Decembrie a. c. a fost convocată aici în Sibiu adunarea generală a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, care din cauza războiului nu s'a mai putut ține din anul 1913.

Pentru ședințele acestea a venit la Sibiu președintele ligei culturale domnul Nicolae Iorga, președintele camerei române, căruia românimea recunoșcătoare dela noi i-a făcut primire grandioasă, demnă de principele gândirii românești.

Dnul Iorga a sosit cu tren special Vineri în 27 Decembrie a. c. la oarele 2^{1/2}. La gară a fost întâmpinat de președintele Asociațiunii Andreiu Bârseanu, de inteligența română, de reprezentanții cercurilor militare și de ale comitatului și orașului, precum și de Reuniunea meseriașilor români din Sibiu, în frunte cu cele 4 drapele istorice. De aici a descălecat în ședința noastră arhiepiscopicească, unde a fost întâmpinat de membrii consistorului arhidiecezan în frunte cu domnul Dr. Ilarion Pușcariu și bineventat în numele Bisericii noastre din Arhidieceză.

Domnul Iorga a luat parte la ședințele adunării generale, unde a fost pretutindenea cu dragoste și însuflețire primit și întâmpinat.

Adunarea generală s'a deschis Sâmbătă la 11 ore a. m. în sala festivă a Asociațiunii prin președintele Andreiu Bârseanu, fiind de față cercurile militare în frunte cu generalul comandant domnul Mărdărescu.

După cuvântarea președintelui Andreiu Bârseanu a vorbit domnul Nicolae Iorga, care prin o cuvântare clasică a dezvoltat programul cultural, care va trebui de azi încolo să intrunească la muncă întreagă suflarea românească. Cuvântarea domnului Iorga a făcut adâncă impresiune asupra publicului distins, care a luat parte la deschiderea adunării generale.

După cuvântarea clasică a luat cuvântul dl Dr. Valeriu Braniște, șeful de resort de culte și instrucțiune publică în Consiliul Dirigent român din Cluj, și în numele Consiliului Dirigent a salutat Asociațiunea, asigurându-o de tot sprijinul moral și material al guvernului român.

În numele societății medicilor români a vorbit dl colonel Dr. George Preda, salutând cu cuvinte calde Asociațiunea în activitatea ce o desvoaltă pentru binele neamului românesc, activitate la care se angajază cu toate puterile societatea medicilor români, ca astfel să se consolideze tot mai mult legătura sufletească între popor și între soldați.

În numele celor 3000 de dascăli români salută Asociațiunea un reprezentant al Uniunii învățătorilor.

A făcut adâncă și plăcută impresiune cuvântarea reprezentantului românilor din Basarabia. Dl Buzduganu în un limbaj frumos românesc aduce salutul țaranului din Basarabia. Părăsit de conducători, de inteligența sa în cursul de peste 100 de ani, țaranul român a rămas el străjerul la râul Nistru, el a rămas fala românismului. El a susținut românismul în Basarabia prin credința în Dumnezeu și prin păstrarea limbei și a datinelor străbune.

Se dăm lumină poporului prin învățatură, să promovăm starea culturală și cea materială.

S'au trimis apoi telegrame de aderență și de loialitate către M. S. regele Ferdinand, regina Maria și către Alteța Sa regală moștenitorul de tron Carol.

După ce s'au ales comisiunile obicnuite pentru a veni cu propuneri asupra raportului general al comitetului, despre socotelile anului 1913—1918, despre bugetul anului 1920, despre înscrierea de membri noi, despre modificarea statutelor, despre eventuală fuzionare a școlii civile de fete a Asociațiunii cu liceul de fete susținut de stat aici în Sibiu, despre susținerea internatului de fete în legătură cu un curs de industrie și menaj, despre colaborarea Asociațiunii cu liga culturală și cu celelalte societăți culturale românești de pretutindenea, despre candidarea președintelui, vicepreședintelui și a membrilor comitetului central pe un nou period de 3 ani, cum și alegerea secretariului literar, despre propunerile ce se vor prezenta, ședința primă s'a terminat la oarele 1 p. m.

Masa festivă.

După ședința a fost masa festivă în onoarea domnului Iorga, care s'a dat în sala cea

mare dela Unicum. Prezenți au fost peste 100 de oaspeți din publicul ales, care a asistat la ședință.

La locul și timpul potrivit s'au ținut vorbirile festive de tot interesante și caracteriste timpurilor prin cari trecem.

Prima vorbire o a ținut președintele Asociațiunii Andreiu Bârseanu, pentru Majestatea Sa regele, pentru regina și pentru întreaga familie domnitoare, după care muzica a intonat imnul regal.

Profesorul seminarial Dr. Nicolae Bălan a vorbit pentru armată, și pentru reprezentanții ei.

Profesorul seminarial Dr. Aurel Crăciunescu vorbește pentru Consiliul Dirigent Român, care în mod atât de românesc și generos a sprijinit scopurile Asociațiunii, și special pentru reprezentantul lui, domnul Dr. Valer Braniște, ministru de resort la culte și la instrucțiunea publică.

Domnul Dr. Valer Braniște ministru de culte și instrucțiune publică în Consiliul Dirigent spune, că dânsul vorbește în numele Consiliului Dirigent Român, în special în numele președintelui acestui Dr. Iuliu Maniu, care ocupat cu alte afaceri grave, n'a putut veni în persoană să salute Asociațiunea.

Atinge greutățile prin cari a trecut Asociațiunea în zilele grele al războiului, ispitele prin cari a trecut, pericolele, la cari a fost expusă, și înțelepciunea și tactul, cu care domnul președinte al ei domnul Andreiu Bârseanu o a condus prin atâtea grele ispite, ridică paharul pentru președintele Andreiu Bârseanu.

Protopopul din Cluj Ilie Dăianu se oprește la ultima adunare generală a Asociațiunii din vara anului 1913 ținută în Orăștie, când se aștepta cu atâtea încordare sosirea aviatului Aurel Vlaicu, spre a demonstra, că între românii de aci și cei din vechiul regat nu mai există munții Carpați ca părete despărțitor. Aurel Vlaicu a căzut jertfă idealului său, de a trece Carpații în sbor. A venit războiul și visul s'a realizat. Azi numai există Carpați despărțitori între români.

Sărbătorește pe domnul Iorga, ca pe aviatorul spiritului românesc.

Domnul Iorga sărbătorește munca cinstită. Să lucrăm să sămănăm sămânță bună din care vor răsări roade binecuvântate.

Deputatul sas Dr. Roth începe în limba română, continuă apoi în limba germană, apreciind activitatea enormă pentru neamul român a dlui Iorga, și ca istoric și ca președinte al ligei culturale și ca președinte al camerei.

Dl Iorga răspunde în limba germană vorbitorului. Își reamintește timpul, când era student la universitatea germană, de unde a luat doctoratul în filozofie. Vorbește de rolul sașilor politic în trecut și de rolul lor în viitor unde numai mergând în bunăînțelegere cu poporul român, lucrând mână în mână pot asigura existența poporului săsesc.

Rupt de trunchiul puternic al Germaniei, care în loc de a le ajuta, numai strica le poate, în înțelegere cu românii își pot asigura aici existența cinstită națională. În numele deputaților români, în numele tuturor românilor asigură pe sași, că nimenea nu va avea ocaziune să se plângă de nedreptate din partea românilor.

Secretarul de stat în ministerul de culte și instrucțiune publică Gavriil Precup cu duioșie își reamintește zilele când condus de dorul de a cunoaște întreg pământul românesc, a străbătut prin Moldova și prin Bucovina spre Basarabia. La podul dela graniță a fost oprit de jandarmi, și pe apele Nistrului a trimis salutul seu românilor. Salută pe reprezentanții Basarabiei, în special pe dl Buzduganu.

Basarabeianul Buzduganu cu drag reamintește zilele, când a conlucrat cu refugiații români din Ardeal pentru desrobirea Basarabiei și pentru unirea tuturor românilor.

Directorul liceului de fete de stat Dr. V. Bologa scoate la iveală rolul pe care l'a avut aici elementul săsesc. Oficialitatea sașilor prudentă și circumspectă și-a asigurat recunoștințe noastră a românilor din Sibiu. Inchină pentru reprezentanții poporului săsesc.

Președintele Asociațiunii inchină pentru femeile române, cari ne-au onorat masa.

Vice-președintele societății meseriașilor români din Sibiu, dl George Poponea arată soarta meseriașilor români din trecut. Copii de țărani, săraci, lipsiți de ori ce îndrumare și povățuire, pe la meseriași străini de neamul nostru, streini de legea noastră, învățecii erau expuși să-și piardă și limba și legea. Mai ales era lucrul acesta în orașe ungurești. Golul acesta în

viața meseriașului, golul de ocrotitor și de povăzitor. Pe înlocuit reuniunea meseriașilor, președinții după vreme ai reuniunilor. Biblioteca, convenirile, șezătorile în asemenea reuniuni au deșteptat în oameni simțul național. Mulțămeste tuturor, cari poartă la inimă soarta meseriașului român. Închină pentru încheierea tuturor românilor în bine pe toate terenele.

Prefectul orașului Sibiu, dl Dörr vorbește pentru unirea dintre poporul român și sas. Intre noi totdeauna a fost înțelegere. Noi ne puteam înțelege și fără intervenirea acestui războiu mondial. Alții au fost, cari au voit să bage zizanie între noi, după zicala: Inter duos litigantes tertius gaudet. Închină pentru bunăînțelegere și în viitor între români și între sași. Dl prefect, care din copilărie vorbește limba noastră, a vorbit cu vervă românește, spre bucuria de obște a tuturor.

Seria vorbitorilor o a încheiat în rândul al 15-lea dl general Boeriu, mulțămind în numele armatei pentru cuvintele de simpatie ce i-s'au adresat.

Părintele Bălan în cuvântarea sa a atins absența de până acuma a militarilor din adunările noastre. Imprejurările cunoscute din trecut au adus cu sine o asemenea ținută. Militarii români cu sufletul totdeauna au fost între români. Închină pentru Asociațiune și pentru conducătorii ei.

Sedința II.

Duminecă după sfânta slujbă s'a ținut sedința a II-a în sala festivă din palatul județului.

S'a luat la cunoștință raportul general al comitetului, s'au aprobat socotelile pe anii 1913—1918 și 1919, s'a votat bugetul pe anul 1920.

Cu mare însuflețire s'a primit o propunere a părintelui Ioan Dăncilă, de a se pune temelia unui fond cultural cu numele Nicolae Iorga, care a alergat și la noi spre a ne onora și a ne direcționa lucrările noastre culturale. Propunătorul a deschis colecta cu un dar de 1000 coroane și în scurtul timp de 1/2 oră s'a adunat frumoasa sumă de 100 mii coroane.

Sedința III.

Tot Duminecă la orele 4 după amiază.

S'a luat la desbatere raportul comisiunii în afacerea cu modificarea statutelor și a regulamentului secțiilor științifice literare a Asociațiunii. Statutele și regulamentul s'au primit așa cum le-a formulat Comitetul central, și se vor pune în aplicare, viața va dovedi încât unele și altele vor trebui modificate și completate.

Raportor a fost profesorul de universitate Dr. Alexandru Borzea.

În afacerea cu fuzionarea școlii civile de fete a Asociațiunii cu liceul de fete al statului din Sibiu, raportorul Dr. Vasile Stan, directorul școlii normale Andrei Șaguna din Sibiu, a arătat pe larg cum s'a înființat, cum s'a dezvoltat școala civilă de fete a Asociațiunii, cum o a îngrijit Asociațiunea în zile grele pentru neam și pentru cultura română, și cum dispărea ea acuma prin fuzionarea în zile mai bune.

S'a luat act de fuzionare, și afacerea cu reînființarea școlii de industrie și de menaj la stăruința doamnei Catinca Bârseanu s'a lăsat în grija femeii române, în mâinile reuniunii femeilor române din Sibiu.

Înghețarea tuturor societăților culturale românești după o cuvântare maiestoză a domnului Iorga, s'a încredințat ligei culturale a tuturor românilor, care e condusă cu multă grijă și dragoste de domnul Iorga.

S'a luat act de înscrierea de membri noi și de propaganda inițiată, ca să nu fie român în nici o situație, care se nu sprijinească scopurile culturale ale Asociațiunii.

A urmat punctul din urmă, comisiunea chemată a face propunerea pentru alegerea de președinte, de vicepreședinte și de membri în comitetul central. Străbunii noștri spuneau în limba lor: Finis coronat opus.

Lucrul cel mai ușor l-a avut comisiunea aceasta. Din cel mai ușor deveni cel mai greu. Era vorba de persoane.

Din 14 milioane de români din România Mare toți aspira să fie membri în comitetul central. Cum însă el se compune din 30 de membri, numai acest număr avea loc.

Comisia de candidare acuma în împrejurările schimbate a avut în vedere interesele generale ale tuturor românilor, ale instituțiunii, să

fie luați în comitet bărbați luminați, bărbați cu interes, bărbați tineri mai ales dela periferii. O asemenea combinație a comisiunii n'a întâmpinat consensul comun.

S'a suspendat ședința, s'a făcut alte combinații, și s'a ajuns la rezultatul dorit.

Președinte s'a aclamat cu mare însuflețire tot domnul Andrei Bârseanu, asemenea vicepreședinte domnul Dr. Vasile Suciu, ales mitropolit.

La orele 8 1/4 seara s'a încheiat desbaterile adunării generale.

Dela 8 1/2 până la 10 1/2 seara tot în cadrul festivităților aranjate de Asociațiune s'au luat și concertul dat de domnișoara Ana Voileanu, profesoară la conservatorul din București. Despre acest concert, care a încheiat în mod demn festivitățile aranjate de Asociațiune vom aduce un raport în numărul viitor.

Telegrammele

trimise Maiestăților Lor Regelui și Reginei și Alteței Princ. Carol.

Cancelaria M. S. Regelui

București.

Asociația culturală ardeleană, întrunită în adunare generală salută respectuos pe înfăptuitorul unității noastre naționale, pe primul rege al tuturor Românilor, prezidentul ei de onoare.

Bârseanu.

Cancelaria M. S. Reginei

București.

Membrii Asociației culturale ardeleni, întruniți în adunare generală, aduc omagiile lor de adâncă supunere și caldă admirațiune față de neîntrecuta Regină, vitează în nenorocire, bună și înțeleaptă în vremuri liniștite, protectoarea și încurajatoarea a tot ce e bun, nobil și frumos.

Bârseanu, prezident.

Alteței Sale Regale Principelui Moștenitor

CAROL

Bistrița.

Adunarea generală a Asociației culturale întrunită în Sibiu și onorată cu prezența membrilor comitetului Ligei culturale din București și a altor oaspeți distinși, salută cu însuflețire pe vlastarul nobil al iubitei noastre Familii Regale, chemat a fi odată purtătorul Coroanei României întregite.

Bârseanu, prezident.

Vorbirea de deschidere a domnului Andrei Bârseanu.

Onorabilă Adunare generală!

Sunt șase ani și mai bine, de când membrii Asociației noastre culturale nu s'au mai putut întruni în adunare generală.

Și câte ne-a fost dat a vedea și a trăi în timpul acesta îndelungat!... Câte evenimente mari s'au desfășurat înaintea ochilor noștri uimiți și prin câte s'gduiri sufletești am trecut dela ultima întrunire, ținută în Orăștie, care ne reamintește sborul îndrăzneț al lui Aurel Vlaicu și fatala lui cădere dela Câmpina, până la clipitele de față când vedem dorul lui prefăcut în faptă, când Carpații nu mai formează zid despărțitor între cei de acelaș sânge, când frații își pot da neîmpedecați mâna unii cu alții, uniți nu numai «în cuget și'n simțiri», ci și aevea, într'o mândră realitate, mai pre sus de visurile cele mai îndrăznețe ale poezilor, când Români din tot cuprinsul Daciei de odinioară avem fericirea a fi împreună, pe pământ românesc, în acest punct al Ardealului nostru strămoșesc!

Tocmai ne pregătam a ne întruni în Năsăud, când, în vara anului 1914, răsună trâmbița de alarmă a războiului. Deși signalul era străin, totuș sute de mii de Români din tot cuprinsul țării alergară cete—cete, să-și facă datoria de ostași. Păstorii dela munte își lăsară turmele lor, plugarii de prin văi și dela șesuri își năpustiră plugurile în brazdă și, apucând armă în mână, luptară ani de-a rândul sub steaguri străine și pentru scopuri, care nu erau ale lor.

Hecatombe fără număr fură jertfite pe toate câmpurile de luptă: în șesurile extinse ale Galiției, în văile istorice ale Bucovinei, în ținuturile muntoase ale Tirolului și ale Dalmației, la Sava și la Dunăre, și peste tot, unde sângele omeneș curgea mai din belșug, — pe când acasă mamele și plâneau fiii plecați în luptă, soțiile, și jeliau soții căzuți pe locuri străine, iar copilașii nevinovați tânjiau în lipsă și în mizerie.

Câți dintre cei mai buni ai noștri căzură jertfă la zei străini și pe altare străine timp de 4 ani de zile! Voiu aminti numai câți-va dintre ei, cari au stat mai aproape de însoțirea noastră culturală și a căror trecere din viață înainte de vreme a lăsat goluri așa de simțite în șirurile noastre, astfel: pe distinsul profesor Dr. Alexandru Bogdan, membru al Secției noastre literare, căzut la Zuzina în Galiția, pe tânărul Petru de Mocioni, odraslă a cunoscutei familii fruntașe bănățene, decedat în luptele dela Liov în vara a. 1915, pe vrednicul avocat Dr. Ștefan Chirilovici, director al despărțământului Iliamurășană, pe harnicii profesori: Dr. Avram Sădean dela Brașov, Vasile Nicula și Dionisie Nistor dela Brașov și Horațiu Deac dela Gherla, pe adv. Dr. Fabiu Bontescu dela Hațeg și pe harnicul funcționar de bancă și conferențiar Ioan Petra din Beiuș, pe fostul nostru bursier Vasile Băleanu și pe adv. Dr. Victor Gael, directorul despărțământului Gărbău, mort la Brod lângă Sava.

Și câți și mai câți alții ca și dâșii, cari au lăsat în urma lor atâta jale, atât în cercul restrâns al familiilor lor, cât și în cercuri mai largi!

Ce putea face «Asociația» noastră în împrejurările acestea triste, când atâți tineri și atâția bărbați în puterea vârstei lipsiau din locurile lor, unde-i văzusem muncind și îndreptând pe alții cu atâta tragere de inimă și cu atâta pricepere, când presa era încatușată ori suspendată, când ori-ce adunare mai mare era oprită, când jalea, suferința și durerea se simțiau din ce în ce mai mult?

Ce putea face, alta, decât a căuta și ea, cu modestele mijloace, de care dispunea, a alina suferințele, a face mai ușoare de suportat durerile, a trimite mângâiere și încurajare acolo, unde se simțea mai mult lipsă lor și peste tot, a susținea moralul celor mai tare loviți de nenorocire.

Această datorie de caritate și, în acelaș timp, datorie națională am crezut că o putem îndeplini mai bine, împărțind cu mână largă, cu deosebire prin preoții militari, între ostașii noștri dela front și de prin spitale, în stațiunile de reconvașență și în taberile de prizonieri, cărțile și broșuri, ce ne stau la dispozițiune. Peste o sută de mii exemplare cărțile, cu deosebire din Biblioteca noastră populară și cărți de rugăciuni, reeditate cu ajutorul cător-va binevoitori ai însoțirii noastre culturale și mai ales ai celor ce suferiau, s'au distribuit, aproape toate gratuit, în cei 4 ani dintâi de războiu, și prin această măsură, care a urmat până de curând, credem că am contribuit și noi cu ceva la alinarea durerii obștești, cu ajutorul cărții românești.

Afară de această acțiune mai mare și de interes mai general, cum Vă veți convinge din rapoarte tipărite în «Transilvania» în acești ani grei, Comitetul nostru central, lipsit din ce în ce tot mai mult de personalul ajutor și de mijloace materiale, a trebuit să se mărginească la lucrările strict administrative, chivernisind, conform destinațiunii, fondurile încredințate «Asociațiunii» spre păstrare, îngrijind și ici-colea completând colecțiile din biblioteca sa și din muzeul său istoric și etnografic, purtând grijă de școala civilă de fete împreună cu internat, ale cărei cerințe se făceau din an în an tot mai mari, și mai cu seamă priveghind, ca însași instituțiunea să scape teafără în împrejurările din ce în ce mai complicate.

Când iată, că în mijlocul atâtor griji și atâtor suferințe se aud de cătră Miază zi și de cătră Răsărit goarnele voinicești ale Armatei Române. Vulturii Munteniei și ai Moldovei își iau sborul peste Carpați, ca să recucerească pământul strămoșesc. Pieptul nostru tresare, sufletele noastre, ale celor de dincoace de Munți, se umplu de bucurie. O clipă încă, și suntem mântuiți!

Dar — nul... Fatalitatea ne urmărește!... Frații noștri, ce veniseră să ne desrobească, întâmpină piedeci cumplite. Oștiri dușmane, cum nu mai văzuseră ținuturile noastre, se grămădesc,

văzând cu ochii. Vitejii veniți de peste Munți se împotrivesc cu dârjă. Dar ce pot piepturile lor desgolite, față cu oțelul ucigător dușman?... O singură nădejde ne mai rămâne: Munții, ei cari au scăpat de atâtea ori în vremuri grele pe moșii și strămoșii noștri. Dar, fatalitate!... și ei se arată neputincioși față cu mijloacele moderne de războiu ale dușmanului. Cu toată vitejia a lor noștri, cu toate jertfele fără seamă, ce le aduc mii și zeci de mii din cei mai aleși fii ai neamului, cetele dușmane pătrund prin mai multe locuri și ca un puhoi năvălesc asupra satelor și orașelor dela șes. — Un strigăt obștesc de durere se înalță spre cer, întocmai cum Troienii strigară de pe zidurile orașului lor, când văzură pe vitezul lor Hector doborât de năprasnicul Achile.

Dașmanii seculari ai neamului nostru triumfă. Ei se pregătesc a ne ingenunchia pentru totdeauna, nimicindu-ne instituțiile noastre culturale, între care aveă să fie, în scurtă vreme și însoțirea ai cărei membri suntem.

Dar bucuria lor n'a fost de lungă durată. Îngâmfarea lor se lovă ca de o stâncă de granit, de vitejia ostașilor români dela Siret și din Munții Vrancei și ai Putnei. până când vitezele trupe ale Maj Sale Regelui Ferdinand i înțară din nou în Ardeal, chemate de voința unui popor întreg și înaintară biruitoare spre Apus, pecetluind unitatea pe vecie a neamului și făcându-se apărătoare a civilizației și buneii ordine europene față de curentele de destrăbălare și de barbarie.

Astfel prin voința lui Dumnezeu, prin vitejia fără seamă a Armatei române și prin jertfele nespuse de sânge și avere ale unei țări întregi, am ajuns să vedem înăptuit visul de veacuri al moșilor și strămoșilor noștri, am avut norocul să ne încheșăm într'un singur Stat și sub un singur Rege toți câți ne simțim fiii aceluiaș neam și grăim aceeaș limbă. Zic, anume: toți, deși*) și acestea în curând trebuie să se întorcă la matca lor, întocmai cum păraiele și râurile răsărite din mare, se întorc iarăși la vechia lor obârșie.

Astfel moșia strămoșească o vedem întregită din nou sau, cel puțin, aproape întregită și dată în îngrijire vechilor ei moșteni, dela cari fusese răpătată în cursul vremilor cu puterea sau cu viclenia.

Dar, doamnelor și domnilor, am avut fericirea a ajunge aceste zile mari și a ne vedea iarăși oameni liberi în țară liberă și întregită, trebuie să ne dăm seama, că acest mare favor este împreunat și cu anumite îndatoriri.

Moșia străbună liberată trebuie îngrijită și cultivată, altcum nu ne arătăm vrednici de stăpânirea ei. Trebuie să facem dintr'insa o grădină frumoasă, plină de roduri bogate pentru alții, o podoabă a acestor părți de cătră Răsărit ale Europei. Aceasta o pretind dela noi legile neștrămutate ale progresului, această o pretinde menirea noastră istorică, de a fi strajă neadormită a civilizației omenesă în aceste părți ale lumii. Dar spre a putea îndeplini cu vrednicie această menire, spre a asigura pentru toate timpurile existența și prosperarea Statului nostru întregit și a face dintr'ansul un zid de apărare al civilizației omenesă, se cere o muncă intensivă și statornică, făcută cu pricepere, care muncă nu se poate îndeplini fără o pregătire serioasă.

A ne mulțăm cu rezultatele de până acum oricât de strălucite ar fi ele, și a ne odihni pe laurii biruinții, crezându-ne dispenzați de ori ce osteneală pentru viitor, ar fi cea mai mare greșală, ce am putea-o face. — Dimpotrivă, acum se cere, mai mult decât ori și când mai — înainte, a ne încorda toate puterile de care dispunem, trupest și sufletești: a ne întări brațele, a ne ageri mințile, a ne nobilită simțirile și a ne potență voința, și astfel a lucra împreună, în înțelegere frățească și după un plan bine stabilit, pentru apărarea și întregirea deplină a patrimoniului recucerit și pentru înălțarea lui între țările cele mai înaintate și mai fericite ale lumii. Cu alte cuvinte: pe lângă biruința cu arma a vitezei noastre oștiri se cere o biruință tot atât de strălucită a culturai românești, spre a putea asigura pentru toate timpurile aceea ce am avut norocul a înăptui și a da înăptuirii noastre un timbru special românesc.

Biruința aceasta culturală se poate pregăti prin mai multe mijloace și pe mai multe căi: prin școală, prin biserică, și prin felurite însoțiri și organizări culturale și economice.

*) unele părți bănațene lipsesc, dar

Red.

Nici când aceste instituțiuni n'au fost date a-și îndeplini mai mult chemarea lor, ca tocmai în zilele noastre.

Intre aceste instituțiuni se numără și însoțirea noastră culturală.

Dacă în timpul de aproape 60 de ani, de când există, a contribuit cu ceva la susținerea și progresul poporului nostru: prin propagarea cunoștinței de carte prin sămănarea cunoștințelor folositoare în straturile largi ale poporului, prin sfaturi și îndemnuri pentru lucrarea mai rațională a pământului, pentru îngrijirea mai bună a vitelor, pentru îmbrățișarea negoțului, meseriilor și artelor, și pentru înființarea de însoțiri economice, prin întemeierea de biblioteci populare și prin întocmirea câtorva expozițiuni mai mari și mai mici, prin distribuirea de burse între tineri doritori de învățătură, dar fără avere, și prin celelalte mijloace, ce ne stau la îndemână în împrejurările grele, prin care am trecut, cu atât mai mult trebuie să lucreze ea pentru luminarea și întărirea neamului din care facem parte, astăzi, când cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns noi stăpâni pe destinele noastre, când orizontul se deschide larg și senin înaintea ochilor noștri, când numai dela noi atâră calea, ce avem să o urmăm în viitor.

Și această lucrare, ce este datoare să o îndeplinească, are cu atât mai mulți sorți de isbândă, cu cât de aici înainte nu vom mai fi izolați în nizuințele noastre, ci vom putea lucra mână în mână cu frații noștri din tot cuprinsul României întregite, având înaintea ochilor noștri unul și acelaș scop: întărirea și înălțarea patriei noastre mult iubite și ridicarea neamului nostru între neamurile cele mai alese.

De aici înainte problema culturală nu va mai fi numai o problemă a Ardelenilor, Bucovenilor, Basarabenilor sau a fraților din vechiul regat, ci o problemă obștească, poate cea mai însemnată problemă a întreg neamului românesc.

Adevărul acestei aserțiuni l-ați recunoscut D-voastră mai întâi, d-lor membri ai comitetului Ligei culturale, și voind a înăptui fără amănare, alături cu unitatea politică, și unitatea sufletească a tuturor românilor, în frunte cu neobositul și înțeleptul d-voastră președinte, ni-ați propus colaborarea D-voastre și conlucrarea pe viitor a tuturor societăților culturale românești.

Și ca să dovedeți, cât de mult prețuiți această înfrățire a sufletelor și ce însemnătate dați culturai naționale, care nu poate fi decât una și aceeaș n'ați pregetat a ne cerceta în vreme de iarnă și în aceste împrejurări grele de comunicațiune, ca să luați parte la modesta noastră întrunire și să serbați împreună cu noi, pe lângă sărbătorile Nașterii Domnului, și sărbătoarea renașterii noastre naționale.

Vă mulțumim din tot sufletul pentru cinstea deosebită ce ni-ați făcut o și pentru interesul viu ce-l dovedeți față cu nizuințele noastre, și Vă asigurăm, că dragostea frățească, ce ni-o arătați, va afla aceeaș dragoste în adâncul inimelor noastre. Astfel nu ne îndoim, că vom putea afla împreună căile cele mai potrivite pentru înăptuirea unității în lucrările noastre viitoare.

De asemenea mă simt dator a aduce cele mai călduroase mulțumiri tuturor oaspeților, cari au ținut a ne onora cu prezenta lor și în deosebi vrednicilor reprezentanți ai oștirii române, cari dau dovadă, că-și știu face datoria oricând și oriunde: și pe câmpul de luptă și acasă.

Astfel lucrând mână în mână cu toții, în înțelegere frățească, cu gând curat, cu inimă caldă și cu voință tare, sunt pe deplin încredințat, că ne vom apropia tot mai mult de scopul nostru obștesc: înălțarea din ce în ce mai mult a poporului nostru și întărirea patriei noastre mult iubite.

Cu această dorință, isvorată din adâncul inimii mele, și care, de bună seamă, este dorința noastră a tuturor, declar adunarea generală a «Asociațiunii» deschisă.

Secția județeană Alba-Iulia a „Asociației” învățătorilor.

Convocare.

Toți învățătorii și învățătoarele din județul Alba-de-jos sunt invitați la adunarea (II) generală, ce se va ține la Aiud, la 22 Ianuarie 1920, în edificiul școlii primare naționale, la orele 8 dimineata cu programul stabilit de comitet.

Blaj, la 1 Ianuarie 1920.

Iacob Munteanu,
secretar.

Toma Cocișiu,
vice-prezident.

Știrile zilei

Din cauza sfintei sărbători sf. Vasilie numărul cel mai apropiat al ziarului nostru va apărea Sâmbătă la orele obicinuite.

Daruri preainalte. Din prilejul sărbătorilor Nașterii Domnului Maiestatea Sa Regele Ferdinand a dăruit pentru săracii orașului 8000 cor. Magistratul a dat pe calea organelor competente mulțumită la locurile mai înalte.

Crăciunul în Sibiu. În ziua primă a sfintelor sărbători ale Nașterii Domnului sfânta liturghie în biserica catedrală s'a săvârșit prin preoții: Mateiu Voileanu și Lazar Triteanu, ases. cons., Dr. Vasilie Stan, dir. seminarial și Aurel Popoviciu, duhovnic și profesor seminarial. Predică a rostit profesorul seminarial Dr. N. Bălan.

În ziua a doua de Crăciun la sf. liturghie au servit preoții: Dr. Aurel Crăciunescu, Aurel Popoviciu, Dr. Nicolae Bălan, profesori semin. și Ioan Dăncilă, paroh în Râpa-Rimețului, de prezent preot militar în Sibiu. Predica o a rostit protopopul Dr. Ioan Stroia.

În ambele zile cântările liturgice le-a executat frumos corul bisericesc al Reuniunii meseriașilor români sibieni.

Zilele Crăciunului. În sărbătorile Crăciunului am avut zile frumoase, temperatura tot peste 3 grade R. semăna mai mult a primăvară, decât a iarnă. Crăciun negru, în locul zăpezii, în locul gerului, cu care eram obicinuiți până acuma la Crăciun. Probabil vom avea la Bobotează gerul obicinuit.

Bancnotele stampilate în Bucovina. Din parte autorizată se aduce la cunoștință, că biletele băncii austro-ungare, stampilate în Bucovina, în sensul unui ordin mai vechiu al ministrului de finanțe din București, sunt admise în circulațiune și la noi. Publicul deci nu are motiv a refuza primirea acestor bilete.

Serenadă profesorului N. Iorga în Sibiu. Odată ajuns în Sibiu distinsul bărbat N. Iorga precum, e de sine înțeles, a fost înconjurat de dragostea și recunoștința societăților noastre. Astfel harnica Reuniune a meseriașilor sibieni Vineri seara la orele 8 i-a făcut dlui Iorga o frumoasă serenadă la locuința sa din reședința arhiepiscopescă. La finea serenadei dl Iorga scoborându-se între coriști, le-a mulțumit în cuvinte alese, zicând cam următoarele: «Vă mulțumesc din inimă pentru frumoasa serenadă, carea dovedește că DV. nu sunteți cuprinși de curentul materialist, ci în timpul liber căutați să vă cultivați și sufletul prin cântări frumoase și înălțătoare ca cele de astă seară, vă recomand ca să cântați tot mai mult și mai frumos, fiindcă dela munca și idealismul DV. se așteaptă regenerarea celor din fostul regat.»

Serată dansantă aranjază Reuniunea femeilor române din Sibiu, în preșeara de Sf. Vasile 13 Ianuarie n. 1920, ora 9 seara în sala de Concerte (Apolo) Strada Șeviz, cu concursul domnilor oficeri din garnizoană, în folosul studenților universitari săraci din Cluj. Toaletă de serată sau costum național pentru doamne, iar pentru domni toaletă de salon. Domni oficeri în ținuta zilei. Biletul pentru persoană 10 cor. Loja 60 cor. Intrarea în sală nu este permisă decât cu invitația personală. Ofrandelile se primesc cu mulțumită. Biletele se vând la Librăria arhiepiscopescă (Str. Măcelarilor) în zilele de 12 și 13, iar seara la cassă.

Imprumut național. Este vorba, ca România să se insereze într-o toate în șirul statelor mari europene. Ministrul prez. Vaida Voevod va călători cătră sfârșitul săptămânei la Paris, unde a călătorit și delegatul la conferința de pace, Cantacuzino. Cu ocaziunea aceasta România va contracta un împrumut mai mare.

Corpul ofiteresc al Regimentului 90 Infanterie Sibiu, sub înaltul patronaj a Dlui general Mărdărescu va aranja o serată dansantă împreună cu tombolă care va avea loc în ziua de 22 Ianuarie 1920 n. în sala de concerte «Apolo» strada Șeviz, cu scopul ajutorării văduvelor și orfanilor rămași după eroii căzuți din Regiment. Programul se va publica în Nr. proxim.

Serbare națională. Zilele mari le declarăm zile de sărbătoare națională. Asemenea zile mari rămân neșterse în inima și în viața unui popor din neam în neam. Asemenea memorabilă zi a fost ziua de 16 Decembrie, când parlamentul a hotărât unirea tuturor țărilor românești în un unic stat național România Mare.

Ziua aceasta potrivit unei hotărâri a parlamentului se va însemna între sărbătorile naționale.

Membri fondatori la Reuniunea meseriașilor români sibieni au binevoit a se înscrie: «Partidul țărănesc român» de dincoace de Carpați, Romul Bucșa, paroh și Isidor Dopp, învățător, ambii din Sibiu, suburbiul-inferior, cu taxa de câte 100 cor. Li se aduc cele mai sincere mulțumiri. Pentru comitet: *Victor Tordășianu*, prezident, *Stefan Duca*, secretar.

Conscrierea celor obligați la asentare din anii 1897, 1898 și 1899. Tinerii cari sunt născuți în anii 1897, 1898 și 1899, și locuiesc aici sunt datori a se anunța la magistrat în fiecare zi dela 8—12 dimineața în ordinea următoare: cei din anul 1897 în zilele de 9-11 Ianuarie nou, cei din anul 1898 în 12 și 13 Ianuarie, cei din anul 1899 în 14 și 15 Ianuarie.

Sunt a se anunța și ungurii, izraeliții și străinii. Funcționarii publici, între aceștia și cei dela tren și dela postă asemenea sunt a se anunța prin rudeniile lor. Documentele de miliție sau alte documente trebuie arătate.

Cei ce nu se vor anunța în termenele indicate vor fi trași în cercetare la judecătoriile militare.

Școala de arte și meserii în Timișoara, primește elevi absolvenți de 4 clase secundare la școala superioară de arhitectură pe anul I.

În internat pot avea loc elevi pe lângă o taxă lunară de 200 lei.

Însinuări se pot face telegrafice și verbal la direcțiune.

Mulțumită. Cu ocazia Sf. sărbători românești s'a colectat prin munca neobosită a D-nelor Dr. I. Lăpădatu și Dr. J. Fruma numeroase ofrande și bani pentru pacienții ospiciului. Direcțiunea Ospiciului mulțumește călduros atât Doamnelor susmenționate cât și tuturor persoanelor care au solvit sau contribuit cu munca lor pentru îndulcirea traiului acestor suferinzi. *Dr. Preda* directorul Ospiciului.

Primar orașenesc restituit în oficiu. În contra primarului din orașul Sebeșul sășesc a fost introdusă cercetare din un incident cu cercurile militare. Fiind afacerea clarificată, după cum citim în ziarele germane din loc, primarul Dr. Cușuta a fost restituit în postul său.

O executare militară în Belgrad. În Niș a fost executat maiorul Lazarovicu pentru trădare de patrie. După cum comunică ziarele germane de aici maiorul acesta ajuns în prinsoare bulgară, a scris o broșură, în care a atacat acțiunea militară și diplomatică a Sârbiei. Pentru broșura aceasta, declarată de trădare, curtea marțială l-a condamnat la moarte.

Dizolvarea filialei Crucii roșie ungară din Sibiu. La ordinul Statului major român a dispus Resortul ocrotirilor sociale că toate instituțiile Crucii roșii ungare sunt a se dizolva. Conducătorii filialei Crucii roșii ungară din Sibiu în sensul § 20 al statutelor pentru dizolvarea filialei concheamă pe Joi în 15 Ianuarie a. c. la 5 ore d. a. adunarea generală a doua în sala cea mică din edificiul județului. Adunarea aceasta neapărat va fi îndreptățită a decide. Sibiu, 8 Ianuarie 1920. *Prezidiul.*

Bibliografie. A apărut în Sibiu, librăria tipografică arhidiecezane, cartea: *Insemnări din Zorii învierii naționale*, de Z. Sandu, Sibiu, 1919. În cartea aceasta, care se începe cu o predică: «*Omoară grija lumii*» rostită în Dumineca Floriilor din anul 1918 în biserica catedrală din Sibiu, urmează însemnări publicate în ziarul nostru, și sunt grupate sub titluri: I. Icoane sfinte, II. Credința noastră, III. Școala.

Pe 134 de pagini se estind aceste însemnări, și ele dau lectură plăcută fiecăruia în zilele însemnării neamului nostru.

Liga consumătorilor sibieni. Membrii Ligei primesc prin firma I. Iohann Keil, piața mare Nr. 11, câte 1 kg. făină de copt cu cor. 5'40, 1 kg. făină de fiert cu cor. 3'20 și 2 kg. de făină de pâne cu cor. 1'80 kg.

Impărțirea făinei începe Joi în 15 Ianuarie st. n. și vor fi împărțșiți înainte de prânz membrii ai căror certificate poartă numerii 1—400. Ordinea în care vor fi ceilalți împărțșiți, se va espune la firma de mai sus.

Membrii prezenți vor fi cu toții împărțșiți. Dumineca, la sărbători și în zile de târg nu se împarte făină.

Prețul de cu totul cor. 12'20 precum și certificatul de membru să-l aibă fiecare la îndemână. Ceice s'au însinuat în 5 Decembrie, au să-și ridice certificatele de membrii la Beamtenverein Wiesengase Nr. 1 între 3 și 5 oare după prânz. Fără prezentarea certificatului de membru nime nu primește făină.

Comitetul Ligei.

Aviz.

Din partea Litrării Arhidiecezane se aduce la cunoștința Onor. public și îndeosebi Onor. preoțimi, că deocamdată nu se pot efeptui comandașele făcute prin postă, deoarece nu avem mandate postale cu ramburs (Fracht-uri). Rugăm pe toți, cari au făcut comandașele până acum să rămână în așteptare până vom primi blanchetele necesare, și atunci momentan le vom expeda cele comandașele.

(414) 1—3

Concurs

Devenind vacant postul de învățător la școala confesională din Ungra, tractul protopresbiteral al Cohalmului, să deschide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. 600 cor. dela comuna bis. restul până la maximul salariului să întregeste dela stat.

2. Locuință în edificiul școlar 2 stânjini de lemne de foc anual și folosința grădinei școlare.

Alesul este obligat a înființa cor cu tinerimea adultă și a conduce elevii în toate Duminecile și sărbătorile la serviciul divin.

Concurenții își vor așterne actele prescise de lege la oficiul protopopesesc concernent în termenul prescise de lege.

Din ședința comitetului bisericesc gr. orient. din Ungra ținută la 23 Noemvrie 1919.

Ioan Mircea m. p. adm. par. preș. *Ioan Roșca* m. p. notar.

Nr. 513/919 prot. Am văzut:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului. Cohalm, în 12/25 Decembrie 1919.

Ieronim Buzea, cond. ofic. protopopesesc.

Nr. 338/1919 (415) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională gr. or. din Borgorus, protopresb. Bistriței se escrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în foaia «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar 1800 Cor. 1260 dela parohie iar 540 Cor. din fondul școlar a parohiei ce se administrează la Consistor; restul până la suma prevăzută de lege se va cere dela stat.

2. Cortel în edificiul școlăii, 1/4 jug. grădină, lemne de foc pentru învățător și școală precum și servitor la comuna politică.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile documentate conform legii la oficiul protopresb. ort. rom. în Bistrița în termenul deschis și au voie a se prezenta și în comună spre a face cunoștința poporului.

Alesul va avea să conducă elevii la biserică în Dumineci și sărbători, să cânte cu ei la liturgie și să conducă și școala de repetiție.

Bistrița, 17/30 Decembrie 1919.

Oficiul protopresb. ort. rom. în conșelegere cu comitetul parohial.

Gregoria Pletosu, protopresb.

Nr. 72/919 paroh.

(408) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător al II-lea în sensul hotărârei Consistoriale Nr. 8137 Sc. la școala confesională ortodoxă din Berivooi-mici protopopiatul Făgăraș se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Întreg salarul legal cu adausele recerute precum și rețutul de cuartir cerute dela stat.

Cel ales este dator a duce elevii în Dumineci și sărbători, cu actualul învățător, la biserică și a cânta cu ei la sf. liturgie.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze în termenul prescise cererile instruite cu documentele cerute oficiului protopresbiteral din Făgăraș.

Din ședința comitetului parohial, ținută la 20 Decembrie 1919

Mateiu Chiușdea, not. comitetului

Vasilie Popa-Răduț, paroh președinte.

Nr. 1007/919 am văzut:

Nicolae Borzea, protopop.

Nr. 399

(404) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III-a Tâmpa, în protopresbiteratul Deveii se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea din partea statului a venitelor preoțești.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile susținute cu documentele de lipsă oficiului protopresbiteral a Deveii în termenul deschis și cu observarea dispozițiilor regulamentare, se pot în vreo Duminecă sau sărbătoare prezenta și în parohie, la biserică spre a cânta predica, eventual a celebra.

De va, la 15 Dec. 1919.

Pr. Ioan Dobre, protopop.

Nr. 749/919 prot.

(412) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al VI-lea de învățător la școala confesională ort. rom. din Râșnov, protopresbiteratul Branului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt:

1. Salar dela biserică 100 cor.

2. Rețutul de cuartir și grădină, eventual cuartir în natură, iar restul de salar și toate celelalte adause se va cere dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul arătat. Zărnești, în 11 Decembrie 1919.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al tractului Bran în conșelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea, prot.

Nr. 344/919

(409) 3—3

Concurs repetit

În urma ordinului Veneratului Consistor Diecezan din Cluj cu datul de 5/18 Noem. 1919 Nr. 309 b.s. să publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție pentru postul vacant de paroh din parohia de cl. II-a Jac, cu filiile Bred și Romița, aparținătoare tractului Unguraș.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Reflectanții vor avea să-și înainteze petițiile de concurs împreună cu documentele cerute în termenul deschis subsemnatului, iar concurenții cu observarea presciseilor din Regulamentul pentru parohii să vor înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta resp. a oficia și a cuvânta și a face cunoștință cu poporul. Unguraș, 8/21 Decembrie 1919.

În înțelegere cu comitetul parohial din Jac.

Ioil Ghiurițan, adm. ppopesc.

Se află de vânzare

O toaletă de salon pentru domni

Unde: spune administrația.